

НАГРАДИ „ЗЛАТНА РОЗА“ 2018

Голямата награда Златна роза – „Ага“ (България/Германия/Франция), 2018, реж. Милко Лазаров

Специална награда на жури-то – „Възвишение“, реж. Виктор Божинов

Голямата награда на град Варна – „Далеч от брега“, реж. Костадин Бонев

Награда за цялостно творчество – Георги Дюлгерев

Награда за дебют – „Ирина“, реж. Надежда Косева

Награда за телевизионен филм – „8'19“

Награда за режисура – Милко Лазаров за „Ага“

Награда за сценарий – не се присъжда

Награда за операторско майсторство – Калоян Божилов за „Ага“

Награда за женска роля – Мартина Апостолова в „Ирина“, реж. Надежда Косева, и Егле Микулианите в „Чудо“ (Литва/България/Полша, реж. Егле Вертелите)

Награда за мъжка роля – Александър Алексиев за „Възвишение“, реж. Виктор Божинов

Специална награда за оригинална музика – Веселин Митев за „Живи комини“, реж. Радослав Спасов

Жамбонас и Александър Косев. Следващата среща на „Ирина“ с публиката е на 34-тия кинофестивал във Варшава, а през март ще бъде показан на София Филм Фест.

Гражданска ангажираност има и във филма на Петър Попзлатев „Времето е наше“ (вдъхновен от романа „Разруха“ на Владимир Зарев), третиращ отново темата за досиетата и за зачатие на прехода след 1989 г., но въпреки документалните кадри от първите митинги създателите му са избрали по-опосредствен поглед върху изминалите години. Своео отношение към тоталитарната система, която с рафинирани методи упражнява натиск върху инакомислещите творци – в случая известен столичен режисьор (Пенко Госпоинов), чийто прототип вероятно е Панталей Панталеев, изказва и Костадин Бонев с „Далеч от брега“, но акцентът бе върху екзистенциалните преживявания на героя. Същия подход имат Киран Коларов – „Мълчанието на сестра ми“, и Радослав Спасов в „Живи комини“, в чиито филми няма социален реализъм въпреки избора на героите – роми, клошари, хигиенистка, криминални типове и т.н. Филмите им са по-скоро опит за хумористична гледна точка върху воговъртежа на

прехода или мелодраматичен поглед върху съвремието ни.

Случайно ли не, но главната тема във филмите на „Златна роза“ бе проблемът с общуването между хората. Затова повечето филмови персонажи бяха хора с ментални проблеми или поне психически нестабилни, герои със сексуални и здравословни проблеми. С една дума, неудачници и аутсайдери. Най-парадоксалното обаче е, че това не прави филмите социални (с изключение на „Ирина“ и „Чудо“). По-скоро е заложено на разпознаваеми битови персонажи, омасени с метафорична кино поезия а ла Фелини („Мълчанието на сестра ми“), нещо от ексцентричността на творчеството на Рангел Вълчанов („Живи комини“) или на загадъчността на Хичкок („Времето е наше“) и почерка на самите режисьори. Въпреки различията в сюжетите героите много си приличат – търсещи или терзаещи се хора, разкъсвани от съмнения, тормозени от видения, в които се проектират техните страхове и съвестта им („Времето е наше“, „Далеч от брега“, „Вътрешни пространства“). Този тип филми са добре познати в киното ни и виждаме как с годините техните режисьори все повече усъвършенстват стила си.

Живеехме, а не играехме в „Ирина“

Разговор с актрисата Мартина Апостолова

Мартина Апостолова е на 28 години, родена е в Благоевград, но живее в София. Професионална спортистка, тренирала е 15 години футбол. Завършила е Нов български университет при Цветана Манева, Снежина Петрова, Възкресия Вихърлова, Васил Димитров и др. Две години е работила в Благоевградския

театър. От три години е на свободна практика. Съосновател на сдружение-то „КОМА Ludens“, създадено през 2015 г.

Как ви избраха за ролята на Ирина в едноименния филм на Надежда Косева?

Имах театрална премиера в представление на Десислава Шпатова – „Двама бедни румънци, говорещи полски“. Деси и Снежина Петрова бяха поканили Нагя Косева, която вече беше започнала с търсенето. Тя дойде на премиерата и впоследствие разбрах, че изобщо не ме е харесала. Но е останала след представлението и

когато ме е видяла как излизам от театъра, нещо ѝ е присветнало. Така, благодарение на Деси Шпатова и Снежина Петрова, се озовах във филма на Надя.

Ролята на Ирина е много трудна от психологическа гледна точка, а дори и чисто физически. Трябваше ли ви специална психическа подготовка?

Няма да ви лъжа – подготвих се много дълго и сериозно. Може би се дължи на дисциплината, на която възпитава спортът, защото съм бивша спортистка. Втората причина е, че съм имала преподаватели, които изключително гържат на подготовката, на изработването на образа. Започнах да гледам филми с мои любими актьори, на които се възхищавам. Успях да намеря майсторски класове, записани на видео, отново с актьори, които ме вдъхновяват. Купих си книги за киното. Исках чисто технически да разбера какво се случва пред камерата, защото аз съм обучавана в театъра. Никои не ни е учил какво се случва, когато застанеш пред камерата. Съвсем гребни технически трикове, които отвориха съзнанието ми и ми спестиха излишно мислене. И така освободих място за образа, научавайки някои основни неща в киното. От там нататък връзката, която създадохме с Надя, съвсем естествено помогна на Ирина да влезе в нас и да я разберем. И да заживее чрез нас двете и чрез всички останали актьори, без които просто няма как да стане. Христо Ушев, когото на фестивала гледах за пръв път във филма, ми удари страховтен шамар. Това е метафората, която бих употребила, защото Христо е великолепен актьор и чувствителен човек. А във филма той е един „чук“, както го нарича моята героиня. С актьорите сядахме и разнищвахме отношенията – не за да се подготвим, а за да ги разберем. И просто се получи това живеене. Едва тогава всъщност разбрах какво означава магията на киното.

Направи ми впечатление колко автентично играете жена от бедни-

те социални слоеве – като облекло, гържане. Това ваши лични наблюдения ли са, или сте го изграждали по време на работата върху образа?

Едно от нещата, на които ме научи актрисата Цветана Манева, беше да наблюдавам всеки един момент. Не само какво се случва с мен, а и какво се случва около мен. Да разсъждавам, да наблюдавам хората, да се опитвам да разбера историите им през моето възбуждение. Освен това моите лета преминаваха в град Рила, при баба ми и дядо ми, където стандартът на живот не е по-различен от този на героите във филма. Мога смело да твърдя, че познавам психологията на тези хора. За мен всъщност социалното положение изобщо не е показателно.

Чисто физически беше много по-трудно, особено за периода на бременността. Освен това ние нямахме лукса да снимаме хронологически. Четири сезона, девет месеца бременност, период преди бременността. Беше много, много трудно. Но пък ако подготвиш тялото си физически, на което ме е научила Възкресия Вихрова... Аз просто си мислех как органите ми се изместват, колкото и смешно да звучи.

Четох много за физическия процес – какво се случва с тялото на жената по време на бременността. Говорих с много бременни и раждали жени. И лека-полека, както учи и Михаил Чехов, тялото ми започна да възприема това състояние. Всичко това не е благодарение на четенето, а на учителите ми. Всички инструменти, които съм натрупала през тези четири години, съвсем несъзнателно съм успяла да използвам във филма.

С какво ви помогна опитът на театрална актриса?

Старанието да си *тук и сега*. И нещата да се случват. Просто да ги живееш, да оставиш момента, в който се случват. Защото една сцена, когато си я прочел в сценария, може да си я представиш по един начин, но в дадения ден, в дадения дубъл се чувстваш по съвсем друг начин. И вместо да се

насилваш да го направиш така, както си си го представял – просто да оставиш момента и енергията, която върти точно на това място, да поведат сцената. И тогава някак си се получава този живот, който аз съм много щастлива, че изцяло се вижда във филма. Мисля, че всички успяхме точно това да направим – да живеем, не да играем. Просто да живеем там, в тези условия, с тези хора.

В кои филми ще ви видим още?

В късометражния „Брак“ на Слава Дойчева, който бе показан на „Златна роза“, и в „Хляб“ на Димитър Кутманов.

Вие създадохте своя независима театрална формация – сдружение „КОМА Ludens“, заедно с Констанца Гецова. Как се решихте да оставите щатното място в Благоевградския театър и да изберете толкова несигурно от финансова гледна точка поле за изява?

Аз разбирам театралното изкуство по един начин. Имам своите търсения и своя път, които съвсем не съвпаднаха с държавната структура. И с репертоара, който ми се налагаше да изпълнявам, за да бъда част от трупа. След като видях, че влагайки цялата си енергия, не мога да променя това, разбрах, че трябва да я вложа другаде. Да се постарая да осъществя тези търсения и да правя изкуството такова, каквото го разбирам и както го разбирам. В случая „сама“ е образно казано, защото имам страховтен партньор в това начинание – режисьорката Констанца Гечева, която е и сценограф. Заедно създадохме сдружението „КОМА Ludens“ и ни предстои много интересен проект със забележителни актьори, които ни се довериха. Надявам се и аз да бъда част от актьорския състав. Така че и в театралните си търсения наблюдавам живота.

Въпросите зададе Мариана Първанова